

Către: Anca DRAGU
Guvernatoare a Băncii Naționale a Moldovei

Nr. 53 din 05.05.2026

Ref.: Solicitarea unor clarificări aferente aplicării Regulamentului privind creditarea responsabilă a consumatorilor

Stimată doamnă Dragu,

Vă salutăm din numele Camerei de Comerț Americane din Moldova (în continuare „AmCham Moldova”).

În contextul aprobării Regulamentului privind creditarea responsabilă a consumatorilor și al demersurilor întreprinse de membrii comunității de afaceri pentru implementarea conformă și uniformă a noilor cerințe, au fost identificate mai multe aspecte de ordin practic și interpretativ care necesită clarificări suplimentare din partea autorității de supraveghere.

În acest sens, în vederea asigurării unei aplicări consecvente a cadrului normativ, prevenirii interpretărilor divergente și consolidării conformității în procesul de creditare, vă adresăm respectuos următoarele solicitări de clarificare:

1. Cum urmează a fi înțelese și aplicate excepțiile prevăzute expres de Regulament la pct. 3, în condițiile în care acestea vizează doar anumite dispoziții, iar alte cerințe esențiale, inclusiv evaluarea bonității, luarea în considerare a veniturilor și obligațiilor, aplicarea limitei RSDV în anumite cazuri și raportarea către BNM, rămân aplicabile, ceea ce ridică problema aplicării efective a acestor excepții în practică.

Totodată, dacă prevederile Secțiunilor 3 (Raportul dintre credite și garanții) și 4 (Raportul dintre serviciul datoriei și venituri) din Capitolul II nu se aplică creditelor enumerate la pct. 3 din Regulament, în timp ce prevederile Capitolului III (Raportarea) se aplică în raport cu creditele respective, ce anume ar trebui să se raporteze cu privire la creditele enumerate la pct. 3 din Regulament;

2. Dacă noțiunea de "activitate de fabricare bunuri/executare lucrări/prestare servicii" din pct. 6.1.1 al Regulamentului trebuie interpretată în sens larg, incluzând orice activitate economică, inclusiv comerțul sau restrictiv, limitat la formularea literală, având în vedere impactul asupra încadrării persoanei fizice ca consumator sau ca persoană care desfășoară activitate de întreprinzător.

3. Dacă sintagma: "sau în alte moduri prevăzute de legislație" din pct. 6.1.4 al Regulamentului include și situații în care persoana fizică obține venituri din chirie/locațiune în bază de contract, fără formă organizatorico-juridică, dar fiind înregistrată tranzacția corespunzător la organele fiscale, cu consecința neîncadrării acesteia în noțiunea de consumator, inclusiv atunci când creditul este contractat în scop de întreprinzător.

4. Dacă cerința de aplicare a limitei RSDV de 30% aferentă riscului valutar conform pct. 19 din Regulament se aplică exclusiv în situațiile de neconcordanță între moneda creditului și moneda veniturilor consumatorului sau poate fi interpretată ca fiind aplicabilă și creditelor acordate în lei, în condițiile utilizării noțiunii de „monedă”, iar nu de „valută”, astfel cum era prevăzut anterior. Totodată, cum urmează a fi aplicat punctul dat în condițiile în care veniturile consumatorului sunt formate parțial din venituri în moneda creditului și parțial din venituri în monede diferite de moneda creditului.

5. Dacă prin prisma prevederilor Regulamentului persoanele fizice din spețele descrise mai jos vor fi tratate în calitate de antreprenori cu excluderea acestora din categoria „consumator”:

a) O persoană fizică, fiind fondatorul persoanei juridice, accesează un credit pentru cumpărarea unui mijloc fix cu scopul de a introduce mijlocul dat în capitalul statutar al persoanei juridice după efectuarea procurării. Persoana fizică ar putea recurge la această modalitate din următoarele considerente: a) înțelegerea dintre fondatori privind cota-parte și forma de participare a fiecăruia; b) condițiile când aceasta nu poate accesa creditul din numele persoanei juridice, având stabilite penalități enorme prin contracte de credit încheiate cu un alt creditor în cazul accesării altor credite de la alt creditor (de exemplu majorarea dobânzii cu 5% dacă persoana juridică va contracta credite de la o altă instituție financiară, etc.). Remarcăm că în speță achitarea creditului va fi efectuată din veniturile din afacere unde persoana fizică este fondator.

b) Persoana fizică are în proprietate mai multe imobile comerciale sau, după caz, chiar locative, pe care le oferă cu regularitate în locațiune conform contractelor de locațiune. Venitul obținut anual/lunar în baza contractelor este tratat ca fiind un venit din locațiune regulat, permanent, substanțial și legitim conform prevederilor art. 901, pct. (34) din Codul fiscal, cu mențiunea cotei impozitului aferent. În rezultat, dacă persoana fizică respectivă apelează la un credit în vederea procurării unui imobil comercial sau locativ cu scopul de a-l oferi în locațiune și de a realiza venit, în mod rezonabil, aceasta nu ar urma să fie tratată ca consumator. Totodată, persoana fizică ar putea accesa credite și pentru reparația capitală sau curentă a acestor imobile, unde, la fel, considerăm că nu ar urma să fie tratată drept consumator ori aceasta realizează investiții în imobilul/afacerea care-i aduce venituri. O situație similară considerăm că are loc și în cazul transmiterii în locațiune a mijloacelor de transport pentru servicii de taxi, transportare mărfuri, pasageri, etc..

c) O persoană fizică este, spre exemplu, fondator la mai multe societăți cu răspundere limitată, de unde obține venituri oficiale și își dorește să mai participe ca fondator în calitate de persoană fizică la încă o societate cu răspundere limitată, intenționând să procure o cotă-parte. În rezultat, dacă persoana fizică respectivă va apela la un credit pentru a participa sau achiziționa o cotă-parte din capitalul statutar al unei persoane juridice considerăm că nici scopul și nici statutul persoanei fizice nu poate fi considerat ca cel de consum, ci evident legat de activitatea de antreprenariat.

d) O persoană fizică intenționează să-și înființeze o afacere și dorește să acceseze un credit pentru a procura, de exemplu, un camion pentru transportarea mărfurilor sau un alt mijloc fix sau circulant, etc. cu scopul de a înființa o entitate juridică după ce va fi deja proprietarul activelor care pot asigura rambursarea creditului și servi drept sursa potențialelor venituri, fapt care pentru majoritatea cazurilor

este necesar de a apela pentru finanțare la o instituție financiară. În acest caz, persoana respectivă ar putea fi analizată ca antreprenor, planul de afaceri servind drept baza a analizei veniturilor posibile de achitare a creditului.

e) Conform pct. 4 din Regulament, o persoană fizică poate fi considerată antreprenor dacă prezintă acte care confirmă desfășurarea activității de întreprinzător în al cărei scop se solicită creditul. Considerăm că o persoană fizică poate fi considerată antreprenor dacă o autoritate publică locală confirmă că persoana fizică deține active fixe (pământ, animale, etc.) sau le prelucrează în calitate de antreprenor sau cu scop de antreprenoriat și realizează venituri din această activitate.

f) Activitatea independentă reglementată de Codul Fiscal, art. 696-6913, este o activitate de comerț desfășurată de către o persoană fizică rezidentă doar în mod individual, fără a constitui o formă organizatorico-juridică, în urma desfășurării cărora se obține venit, cu achitarea impozitului aferent.

g) Persoana fizică se ocupă cu vânzarea-cumpărarea mijloacelor fixe (autovehicule, imobile, etc.), activitate din care realizează venit cu declararea ulterioară în scopuri fiscale, și pentru achiziționarea de alte mijloace fixe cu vânzarea ulterioară solicită acordarea unui credit.

h) În cazul în care persoana fizică intenționează să procure un tractor, camion, autobuz, microbuz și/sau alte mijloace fixe de producție, este evident că acestea sunt procurate nu cu scop de consum, ci cu scop de afacere. Suplimentar, mulți dintre aceștia pot pune la dispoziția creditorului contracte de sublocățiune a mijloacelor de transport încheiate cu firme corespunzătoare de profil din cauza faptului că nu-și pot permite să inițieze afaceri de la zero, neavând încă portofoliul de clienți format.

6. Punctul 16 din Regulament prevede identificarea veniturilor care „prezintă o variație de peste 15% a sumei ultimelor 3 încasări”. Pentru a asigura o aplicare conformă, vă rugăm să precizați care este metoda de calcul agreată de autoritatea de supraveghere:

- a) Variația față de medie: Compararea fiecăreia dintre cele 3 încasări cu media aritmetică a acestora;
- b) Variația secvențială (Lună la Lună): Compararea procentuală a încasării curente față de cea precedentă;
- c) Variația maximă (Range): Diferența procentuală dintre valoarea maximă și cea minimă din setul celor 3 încasări.

Totodată, având în vedere că depășirea pragului de 15% impune aplicarea coeficienților de ajustare, vă rugăm să clarificați dacă BNM recomandă o metodologie de calcul a coeficienților de ajustare și un set minim de parametri pentru calculul acestora (ex: dimensiunea eșantionului istoric, perioada de referință pentru analiza sustenabilității sau limitele de diminuare a venitului luat în calcul).

7. Potrivit prevederilor pct. 37 din Regulamentul privind creditarea responsabilă a consumatorilor, textul actual prevede că „plata medie lunară se calculează prin adăugarea valorii limitei de credit și a serviciului datoriei, împărțită la numărul de luni...”.

În același timp, definiția generală a noțiunii de „serviciul datoriei”, prevăzută la pct. 6.10 și pct. 36, include deja obligațiile aferente rambursării principalului. Prin urmare, redactarea pct. 37 poate crea impresia unei duble includeri a principalului: o dată prin „valoarea limitei de credit” și a doua oară ca element inclus în „serviciul datoriei”.

Totuși, având în vedere că serviciul datoriei, în sensul pct. 37, este utilizat în contextul produselor de credit revolving sau al altor produse care, prin natura lor, nu presupun o rată lunară fixă, rezultă că acest termen pare a fi folosit în cadrul formulei ca element tehnic pentru determinarea unei plăți medii lunare estimate.

În acest context, pentru a asigura o aplicare și raportare uniformă a prevederilor regulamentare, precum și pentru a evita interpretări divergente sau supraestimarea gradului de îndatorare a consumatorilor în cadrul controalelor ulterioare, vă rugăm respectuos să clarificați dacă interpretarea autorității de supraveghere este următoarea:

- a) În numărătorul fracției se include valoarea limitei de credit (principalul) plus serviciul datoriei aferent acesteia (dobânzi, comisioane și alte costuri calculate pentru limita respectivă); sau
- b) Noțiunea de „serviciul datoriei” utilizată în interiorul pct. 37 are un sens distinct față de definiția generală de la pct. 6.10 și pct. 36, fiind folosită exclusiv ca element de calcul al plății medii lunare.

8. Totodată, solicităm clarificarea modalității de calcul al raportului dintre serviciul datoriei și venituri (RSDV) în situațiile care implică refinanțarea creditelor, inclusiv în cazul consolidării a două sau mai multe credite existente (contractate fie de la același creditor, fie de la creditori diferiți) într-un singur credit nou. În acest sens, ar fi utilă precizarea modului în care obligațiile existente sunt reflectate în calculul RSDV pe durata procesului de refinanțare, pentru a evita eventuale interpretări divergente.

Totodată, având în vedere că operațiunile de refinanțare reprezintă un instrument important de prevenire și reducere a supraîndatorării consumatorilor, prin restructurarea obligațiilor în condiții mai avantajoase, considerăm necesară clarificarea tratamentului acestor operațiuni din perspectiva conformării la cerințele Regulamentului.

De asemenea, în cazul preluării/refinanțării creditelor (unice sau multiple) de la alți creditori, solicităm precizarea unui interval de toleranță aplicabil pentru actualizarea informațiilor în sistemele creditorilor inițiali și în Biroul Istoriilor de Credit, în vederea evitării riscului de dublă înregistrare a obligațiilor aferente consumatorului.

Nu în ultimul rând, solicităm clarificarea setului de documente justificative pe care creditorul trebuie să le dețină pentru a demonstra conformitatea operațiunilor de refinanțare în cadrul eventualelor controale sau verificări de supraveghere.

9. În practică, identificarea calității de „funcționar public cu statut special” ridică dificultăți, în condițiile în care nu există o listă exhaustivă, unică și publică a tuturor funcțiilor care se încadrează în această noțiune, iar statutul respectiv rezultă, de regulă, din actele normative speciale care reglementează activitatea diferitelor autorități și instituții publice.

În acest context, pentru a asigura o aplicare uniformă și pentru a evita interpretări divergente, vă rugăm să ne clarificați următoarele aspecte:

- Care sunt documentele pe care autoritatea de supraveghere le consideră necesare și suficiente pentru confirmarea faptului că o persoană deține calitatea de „funcționar public cu statut special”;
- Dacă, în lipsa unei liste exhaustive centralizate, creditorul se poate baza pe documente emise de angajator (de exemplu, adeverință de serviciu, confirmare privind funcția deținută sau statutul special al acesteia);
- Dacă este suficientă indicarea expresă a statutului special în contractul individual de muncă, ordinul de numire, legitimația de serviciu sau alte acte interne emise de instituția angajatoare;
- Dacă, în scop de conformitate, creditorii pot stabili prin politici interne o listă de documente justificative acceptabile pentru această categorie de clienți.

Vă mulțumim anticipat pentru examinarea prezentei adresări și pentru deschiderea de a oferi clarificările necesare asupra aspectelor semnalate.

Am aprecia emiterea unui punct de vedere oficial cu privire la subiectele expuse, astfel încât participanții la piață să poată ajusta corespunzător politicile, procedurile interne și practicile operaționale, în vederea aplicării uniforme și eficiente a prevederilor Regulamentului.

Totodată, având în vedere caracterul tehnic și complexitatea aspectelor abordate, considerăm oportună organizarea unei ședințe tehnice cu participarea reprezentanților Băncii Naționale a Moldovei și ai AmCham Moldova, pentru discutarea în detaliu a subiectelor menționate și identificarea celor mai adecvate soluții de implementare.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova